

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

végzése

Az ügy száma: Gfv.III.30.015/2024/2.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke

Dr. Bajnok István előadó bíró

Dr. Gáspár Mónika bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

Dr. Zumbók Péter bíró

A felperes: felperes1

A felperes képviselője: Dezső és Társai Ügyvédi Iroda cím1

Az alperes: alperes1

Az alperes képviselője: Dr. Schall Ügyvédi Iroda cím2

A per tárgya: gazdasági társaság tagja felelősségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizgálni kért jogerős határozat száma:

Pécsi Ítéltábla Gf.IV.40.028/2023/8. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

Zalaegerszegi Törvényszék 8.G.40.124/2018/140. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria az alperes felülvizsgálatot megtagadja.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat engedélyezése szempontjából lényeges tényállás

[1] Az alperes a Vajdasági Kereskedelmi Bíróság által nyilvántartott részvénytársaság. Az alperes egyedüli tagja és alapítója a Cg.20-09-071288 számú cégjegyzék alatt 2011. január 13. napján bejegyzett MB. Társaságnak (a továbbiakban: adós). Az adós és az alperes kapcsolt vállalkozásként működött.

[2] Az alperes egyedüli tagként 2011. május 6. napján létre hozta a cégjegyzékbe Cg.20-17-000028 számon bejegyzett N. Fióktelepét (továbbiakban Fióktelep).

[3] Az A. Kft. 2011. évben vállalkozási szerződést kötött az alperessel győri autógyárának építésére. Az alperes az adóssal és a Fiókteleppel kötött szerződést a kivitelezési munkák elvégzésére. Az adós a kivitelezéshez szükséges erőforrások hiánya miatt az építési munkák elvégzésére vállalkozási szerződéseket kötött több vállalkozóval, köztük a felperessel. A felperessel 2011. október 25. napján megkötött vállalkozási szerződés tárgya a „G70 számú központi épület” szerződés szerinti kivitelezési munkái voltak, 2.315.204,23 euró átalánydíj mellett. Az alvállalkozónak a szerződés szerint minden hónap végén teljesítményjegyzéket kellett készítenie, melynek jóváhagyására három nappal azt követően került sor, hogy a beruházó (Audi) a maga részéről engedélyezte a saját vállalkozója (Tehnobeton) által készített teljesítményjegyzék szerinti munkák számlába állítását. A felperes a szerződés alapján 15 számlát bocsátott ki 1.819.427,76 euró értékben.

[4] A felperes 2013. május 16. napján keresetet terjesztett elő az adóssal szemben a Zalaegerszegi Törvényszéken G.40.161/2013. szám alatt. A Zalaegerszegi Törvényszék 2015.

február 19-én jogerőre emelkedett részítéletével 206.322 euró és járulékai, a 2016. május 13. napján jogerőre emelkedett részítéletével 1.365.527,99 euró és járulékai, a 2016. július 30. napján jogerőre emelkedett ítéletével 1.268.611,58 euró és járulékai megfizetésére kötelezte az adóst. Az adós fizetési kötelezettségének nem tett eleget.

[5] Az adós 2015. szeptember 14-i kezdő időponttal felszámolás alá került. A felperes hitelezői igényét a felszámoló 1.185.296.881 forint összegben igazolta vissza, "f" és „g” kategóriában. A Zalaegerszegi Törvényszék 60. sorszámú, 2018. szeptember 21-én jogerőre emelkedett végzésével a felszámolási eljárást befejezte, az adóst megszüntette, vagyoni fedezet hiányában a hitelezői igények kielégítésére nem került sor.

[6] Az adós a kereset és jogerős határozatok szerinti követelésekre céltartalékot nem képzett, a követelést könyvelésében nem szerepeltette.

[7] Az adós 2012., 2013. évi beszámolója pozitív mérleg szerinti eredményt tartalmazott. A 2014. január 1-2014. július 31. közbenső mérleg alapján, amely 371.772.000 forint eredményt mutatott, az adós taggyűlése 2014. szeptember 5. napján 250.000.000 forint osztalék fizetéséről döntött. Az osztalékból 2.178.190 forint a közgyűlési határozat előtt, 2014. július 2. napján kifizetésre került, a fennmaradó részt a felek besszámítással rendezték. A 2014. évi beszámoló adatai a közbenső mérlegtől jelentősen eltértek, a mérleg szerinti eredmény 0 forint volt. A mérleget a független könyvvizsgáló ellenvéleménnyel látta el, mivel az adós részéről a jogerős bírósági határozaton alapuló kötelezettségekre céltartalékképzés nem történt, a beszámolási időszakban három társaság kezdeményezett felszámolási eljárást a céggel szemben, így a tulajdonos év közbeni osztaléokra vonatkozó jóváhagyása nem volt elfogadható, továbbá arra figyelemmel, hogy a társaság saját tőkéje nem biztosította a rövidtávú kötelezettségek teljesítését, a vállalkozás folytatásának az elve emiatt a jövőre nézve kérdésessé vált.

[8] Az adós alperes felé fennálló követelése 2012-2014 évben 752.721.929 forint összegben a 3681 számú főkönyvi számlán az alperes és a Fióktelep követeléseivel összevezetésre került. Az alapul szolgáló bizonylatok nem állnak rendelkezésre.

[9] Az adós a működésének egésze alatt 99%-ban csak az alperestől realizált bevételt, árbevételét az A. Kft. épületeinek építési munkáiból szerezte, az Audi projekt lezárultával működése kiüresedett, a projekttől független, önálló üzleti, gazdasági kapcsolatai nem voltak. Az adós egész működését jellemezte az alultőkésítettség, a rövid és hosszú távú üzleti stratégia, az észszerű gazdálkodás (alperestől független üzleti partnerekkel való kapcsolat kiépítése) hiánya.

A felperes keresete és az alperesek védekezése

[10] A felperes keresetében 1.185.259.469 forint, az adós felszámolási eljárásában ki nem elégített hitelezői igénye és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest, elsődlegesen a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 63. § (2) bekezdése, másodlagosan a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV.

törvény (a továbbiakban: Gt.) 50. §-a alapján. Elsődleges keresetét arra alapította, hogy az alperes eljárása és intézkedései tartósan hátrányos üzletpolitikát valósítottak meg, melynek eredményeként az adós felszámolási eljárásában a hitelezők követelése kielégítetlen maradt. Hátrányos üzletpolitikát megvalósító magatartásként arra hivatkozott, hogy: 1. Az alperes az adóst veszteségcentrumként működtette. 2. Az adóst irracionálisan működtette. 3. Tőkehiányos helyzetben vagyonelevonó intézkedést tett.

[11] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú és a másodfokú bíróság ítélete

[12] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította az alperes felelősségét a felperesnek az adós elleni felszámolási eljárásban nyilvántartott és kiegyenlített 1.185.259.469 forint hitelezői követelése vonatkozásában és kötelezte az alperest ezen összeg és kamatai felperes részére történő megfizetésére.

[13] Határozatának indokolásában tényként rögzítette azt, hogy az alperes üzletpolitikája hátrányos volt az alultőkésítettség miatt, ezzel sérült a vállalkozás folytatásának elve (mely szerint a gazdálkodó a belátható jövőben is fenn tudná tartani működését, nem várható annak beszüntetése, vagy bármi okból történő jelentős csökkenése), és hogy a jogosulatlan osztalék kifizetés, a jogosulatlan összevezetések, valamint a könyvelési szabálytalanságok vagyonsökkenést okoztak a társaságnál, hogy az alperes hátrányos üzletpolitikája miatt maradt kielégítetlen az adós felszámolási eljárásában a felperes hitelezői igénye, az üzletpolitika tartós és hátrányos volt, hogy az alperesnél előny keletkezett az ellenérték nélkül megszerzett alvállalkozói építkezéssel. Az elsőfokú ítélet [27] bekezdésében állást foglalt az adósi vagyonsvészés okáról, értékelt az alperes magatartását, adósra gyakorolt hatásait.

[14] A megállapított tényekből az elsőfokú bíróság arra következtetésre jutott, hogy fennáll az alperes felelőssége mind az elsődleges, mind a másodlagos kereset alapján a felperes felszámolása során ki nem egyenlített hitelezői igényei tekintetében.

[15] Ítélete jogi indokolásában elemezte a kártérítési felelősség feltételeit, e körben a jogellenességet és a felróhatóságot, és arra a következtetésre jutott, hogy e feltételek fennállnak. Elemezte a tartósan hátrányos üzletpolitika fogalmát, jogszabályi háttérét, értelmezte a Cstv. 63. § (2) bekezdését. Megállapította, hogy az alperes üzletpolitikája az ellenőrzött társaság, az adós érdekeivel, a működés gazdaságos és észszerű fenntartásának elvével ellentétben állt. Az osztalékelőlegről történt döntéskor az adós tőkehiányos helyzetben volt, az alperesnek ezt fel kellett ismernie, az osztalékkal kapcsolatos döntések tovább rontották az adós likviditását. Hangsúlyozta, hogy az osztalékelőleg kifizetéséről szóló taggyűlési határozat meghozatalakor az alperes már látta, hogy a G70 beruházás a befejezéséhez közeledik, az adós fizetési kötelezettségét jogerős bírói ítélet állapította meg, további peres eljárás volt folyamatban fizetési marasztalás iránt, illetve a jövőbeli üzleti lehetőségek elapadása is negatív gazdasági helyzetet szült. Kiemelte, hogy az osztalékelőlegről döntés egyszeri üzleti döntés, de a perbeli speciális körülmények folytán azt cselekvési programként kellett értelmezni, mivel a döntés pénzügyi, számviteli következményei időben hosszabb távon jelentkeztek.

[16] Kifejtette, hogy az adós működése ellentmondott a hosszútávon fenntartható üzleti működés elveinek, az alperes üzletpolitikája nem biztosította a fizetőképesség megőrzését, a vállalkozás folytatásának elvét, az osztalékfizetés, az összevezetések a jövőbeli működésre, a tartós, hosszútávú gazdasági folyamatokban való részvételre való képességet lehetetlenítették el, így az alperes az észszerűtlen gazdasági működés fenntartását valósította meg. Kifejtette, hogy az lett volna elvárható az alperestől, hogy összevezetések helyett a tartozását ténylegesen kifizesse az adósnak. Az alperes védekezésével szemben rámutatott arra, hogy az alperes által elfogadott éves beszámolók, szöveges jelentések nem tartalmaztak olyan üzleti, stratégiai tervet, mely éves szinten a költségek, bevételek tervezését magába foglalva vázolta volna az üzletmenetet, kijelölve a társaság működésének jövőbeni fő irányvonalát. Megállapította, hogy az alperes, mint uralkodó tag az adós mint ellenőrzött társaság üzletpolitikáját egyedüli tagként és minősített befolyása révén saját érdekei szerint határozta meg, mely tartósan hátrányos volt az ellenőrzött társaság felé, az uralt társaság ennek eredményeként felszámolás alá került, mely eljárásban vagyon hiányában a hitelezői követelések kielégítetlenül maradtak.

[17] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Határozatának indokolásában mindenekelőtt rögzítette, hogy az alperes tévesen hivatkozott arra, hogy a vele szemben Horvátországban indult csődeljárást megelőző eljárásra tekintettel a horvát bíróság kizárólagos joghatósága állna fenn. Magyarország és Horvátország az Európai Unió tagállama, ezért a joghatósági kérdésben az Európai Unió kötelező jogi aktusai alapján kell állást foglalni, a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló Európai Parlament és a Tanács 2012. december 12-i 1215/2012/EU rendelete (a továbbiakban: Brüsszel Ia. rendelet) alapján. Megállapította, hogy a per tárgyára a Brüsszel Ia. rendelet nem vonatkozik, a perbeli kereset tekintetében a Brüsszel Ia. rendelet 24. cikkében meghatározott horvát bíróság kizárólagos joghatóságát megalapozó ok nem áll fenn, a Brüsszel Ia. rendelet alapján a társaság tagjának felelősségét megalapozó eljárás a tag ellen indult fizetéseképtelenségi eljárásra figyelemmel nem tartozik a horvát bíróság kizárólagos joghatósága alá. A magyar bíróság joghatóságát nem az alperes perbe bocsátkozása, hanem a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló Európai Parlament és Tanács 2015/848. EU rendelet (a továbbiakban: EU-rendelet) alapozza meg (6. cikk, 3. cikk) Az adóssal szemben a magyar jog szerint indított felszámolási eljárásból származó, alperessel szemben támasztott igényre ezért a magyar bíróság joghatósága fennáll.

[18] Az ügy érdemét illetően a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének tényállását az elsőfokú eljárás iratai alapján részben kiegészítette, amelyre figyelemmel is érdemben helyesnek találta az elsőfokú ítéletet azzal, hogy annak jogi indokolásával csak az általa kiemelttekkel értett egyet, a jogi indokolás ezen kívüli részeit mellőzte.

[19] A módosított tényállásból levont jogi következtetéssel, azzal, hogy az alperes felelőssége az adós felszámolási eljárásában ki nem egyenlített hitelezői követelésekért a Cstv. 63.§ (2) bekezdése alapján, az adós felé fennálló hátrányos üzletpolitika folytán fennáll, a másodfokú bíróság egyetértett, azzal a megszorítással, hogy a hátrányos üzletpolitika folytatása 2013. évtől kezdődően volt megállapítható. Kiegészítve az elsőfokú ítélet jogi indokolását, leszögezte, hogy a jelen, a Cstv. 63. § (2) bekezdésére alapított felelősség megállapítása iránti perben azt kellett vizsgálni, hogy tanúsított-e a minősített többségű

befolyással rendelkező tag hátrányos üzletpolitikát, az ellenőrzött társaság fizetéseképtelenségéhez, felszámolásához a tartósan hátrányos üzletpolitika vezetett-e, ha e két feltétel fennáll, a minősített többségű befolyással rendelkező tag felelőssége korlátlan és teljes a társaság felszámolási eljárás során kielégítetlenül maradt valamennyi követeléséért. Ezért azt vizsgálta, hogy tanúsított-e az alperes az adós társasággal szemben olyan magatartást, amely megalapozza annak a jogi következtetésnek a levonását, hogy az alperes hátrányos üzletpolitikát folytatott.

[20] A másodfokú bíróság a kereset 2. pontjában felsorolt magatartásokkal kapcsolatban az adós észszerűtlen gazdasági működtetését 2013. évtől kezdődően maga is megállapíthatónak találta, és kereset 3. pontjában megjelölt magatartások közül pedig – az elsőfokú bírósággal egyezően – azt a tényt, hogy az alperes részére történő osztalékfizetés, valamint a követelések beszámítással történő rendezése hátrányos volt az az adós számára, azzal, hogy az osztalék kifizetésére is jogrészt beszámítással került sor.

[21] Mellőzte a másodfokú bíróság annak megállapítását, hogy az alperes felelőssége a másodlagos kereset alapján fennáll. A felperes egymással eshetőleges viszonyban álló több keresetet terjesztett elő. Látszólagos tárgyi keresethalmazat esetén az egyes kereseteket a felperes nem külön-külön, nem egymástól függetlenül érvényesíti, hanem azok egymástól kölcsönösen függenek, vagy egymást kölcsönösen kizárják, és kielégítést azok közül csak egy nyerhet. A perbeli esetben felperes feltételelesen, az elsődlegesen megjelölt kereset alaptalansága esetére terjesztette elő a másodlagos keresetet, megjelölte, hogy az elbírálást milyen sorrendben kéri. A korábban vizsgált kereseti kérelem alapossága, kielégítése esetén pedig a sorrendben azt követő kereseti kérelmet nem kell vizsgálni.

[22] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem

[23] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben tartalma szerint annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte. Megsértett jogszabályhelyként a Pp. 263. § (1) bekezdését, 265. § (1) bekezdését, 267. §-át, 268. § (1)-(2) bekezdését, 276. § (1) bekezdését, 279. § (1) bekezdését, 346. § (4)-(5) bekezdését, valamint a Cstv. 63. § (2) bekezdését jelölte meg.

[24] Az alperes az ítéletek egybehangzósága okán – ugyanabban a beadványban, de szerkezetileg elkülönítve – felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is előterjesztett, amelyet a Pp. 409 § (2) bekezdés *a)* pont első fordulatára [a joggyakorlat egységének biztosítása], a *b)* pont második fordulatára [a felvetett jogkérdés társadalmi jelentősége], továbbá a Pp. 409. § (2) bekezdés „*d)* pontjára” – helyesen: a Pp. 409. § (3) bekezdésére – alapított arra hivatkozással, hogy a jogerős ítélet a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltér. Az engedélyezés iránti kérelmében megsértett jogszabályhelyként a Cstv. 63. § (2) bekezdését tüntette fel.

[25] A Pp. 409 § (2) bekezdés a) pont első fordulata körében előadta, hogy „jogi álláspontja szerint a jogerős ítélet szembemegy azon egységes joggyakorlattal, mely szerint kizárja a konszernjogi felelősség megállapítását, ha a felszámoláshoz vezető veszteség nem a tag befolyásoló magatartására vezethető vissza. Nem alapozza meg a tag felelősségét önmagában az adós veszteséges gazdálkodása, sem hibás üzleti döntés, továbbá az adós gazdasági helyzetének javítására irányuló üzletpolitika sikertelensége, illetve önmagában az sem, ha a tag nem gondoskodik az ellenőrzött társaság hiányzó tőkéjének pótlásáról.” A konszernjogi felelősség, illetve a tartósan hátrányos üzletpolitika kialakult joggyakorlata körében hivatkozott a Kúria Gvf.VII.30.360/2018/8. számú és Gvf.VII.30.147/2016/12. számú ítéleteire. Előadta, hogy az alperest tagsági jogviszonyából, a konszernjogi felelősség szabályaiból következően nem terhelte az adós megmentésének, gazdálkodása nyereségessé tételének kötelezettsége. „A jogerős ítélet az irányadó bírósági gyakorlattal szemben az alperest a hátrányos üzletpolitika eredményeként minden kárért korlátlanul felelőssé tette. A jogi álláspontja szerint a jogerős ítélet ellentétes a kialakult joggyakorlattal, így a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontja szerinti ok megvalósul, azzal, hogy a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn”.

[26] A Pp. 409 § (2) bekezdés b) pont második fordulata körében „a jogkérdés társadalmi jelentőségét abban jelölte meg, hogy az Európai Unió más tagállamában (Horvátország) bejegyzett gazdasági társaságot a magyar jog alapján a Cstv. 63. § (2) bekezdésére hivatkozással lehetséges-e magyar bíróság előtt perelni vagy sem”. Az alperes jogi álláspontja szerint az ellene a horvát jogszabályok szerint 2014. szeptember 16. napjától hatályban volt „csődöt megelőző kiegyezési eljárás” olyan jogi tény, amelyre tekintettel a horvát bíróság kizárólagos joghatósága állna fenn a Brüsszel Ia. rendelet és az EU-rendelet hivatkozott rendelkezései szerint.

[27] A Pp. 409 § (3) bekezdésében hivatkozott kötelező engedélyezési ok körében előadta, hogy álláspontja szerint „a jogerős ítélet a Kúria által meghozott, a BHGY-ben 2012. január 1-je után közzétett, Gfv.VII.30.360/2018/8. (BH 2019.1.22) eseti határozatban kifejtettektől eltérő jogértelmezésen alapul.” A hivatkozott eseti határozatban kifejtettek alapján „a jelen ügyben az alperest tagsági jogviszonyából, a konszernjogi felelősség szabályaiból következően nem terhelte az adós megmentésének, gazdálkodásának nyereségessé tételének kötelezettsége”. A jogerős ítélet ellentétes a Kúria Gfv.30.383/2016/8. számú precedensképes határozatával is, mely közzétett határozat elvi tartalma szerint önmagában az, hogy egy tulajdonos a saját tulajdonában álló korlátolt felelősségű társaságot nem eredményesen működteti, nem alapozza meg a tulajdonos korlátlan és teljes felelősségét a társaság ki nem egyenlített kötelezettségeiért.” Részletesen elemezte ezt követően, hogy álláspontja szerint miért tévesek és megalapozatlanok a jogerős ítélet azon megállapításai, amelyek alapján a tagi felelőssége megállapításra került.

A Kúria döntése és jogi indokai

[28] A Kúria előrebocsátja, hogy a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem szükségességét az alperes maga sem tette vitássá kérelmében. Ezért a Kúria csupán megjegyzi, hogy a Kúria hatáskörébe tartozik annak a megítélése, hogy a Pp. 408. § (2) bekezdése szerinti kizárási ok fennáll-e, azaz, hogy a másodfokú bíróság azonos

jogszabályhelyre, azonos jogi indokokolásra utalással hagyta-e helyben az elsőfokú határozatot, e feltételek fennállását hivatalból vizsgálja [Kúria Pfv.V.20.997/2023/3., Pfv.VII.21.048/2020/2.]. A Pp. 383. § (2) bekezdésén alapuló helybenhagyó ítélet akkor is megfelel a Pp. 408. § (2) bekezdés szerinti döntés kritériumainak, ha a másodfokú bíróság az ítélet indokolásában értékeli a fél másodfokú eljárásban megtett perbeli cselekményeit, illetve, ha az elsőfokú bíróság által is helyesnek tartott és a döntést megalapozó érveit további érvekkel kiegészíti, vagy a fellebbezés további hivatkozásaival kapcsolatban kifejti az álláspontját, ha egyébként a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet azonos jogszabályi rendelkezésekre utalással és a döntés indokait illetően azonos jogi indokolással hagyta helyben.

[29] Következetes a Kúria gyakorlata abban, hogy a fellebbezésben előadottakra tekintettel a másodfokú bíróság által a jogerős ítélet indokolásában tett megjegyzések, további érvek, kiegészítések, hivatkozások önmagukban nem jelentik az elsőfokú bíróság ítéletétől eltérő indokolást [Pfv.I.20.624/2020/2. (megjelent: BH 2021.10.), Kúria Pfv.I.20.272/2020/2. (közvetéve: BH 2020.325.)]. Nem jelent eltérő indokolást az sem, ha az elsőfokú bíróság valamely kérdésben többféle indokát is adja döntésének, a másodfokú bíróság pedig ezek közül nem valamennyi indokkal ért egyet, ezért egyes indokokat mellőz, feltéve, hogy az elsőfokú ítélet valamely releváns indokával egyetért (Pfv.III.30.420/2023/2).

[30] Az adott ügyben a jogerős ítélet indokolásából, valamint annak az elsőfokú bíróság ítéletével való összevetéséből egyértelműen megállapítható, hogy a másodfokú bíróság alapvetően az alperes fellebbezésében foglaltakra reagált, az elsőfokú bíróság indokaival abban maradéktalanul egyetértett, hogy az alperes felelőssége az adós felszámolási eljárásában ki nem egyenlített hitelezői követelésekért a Cstv. 63. § (2) bekezdése alapján az adós felé 2013. évtől kezdődően fennálló hátrányos üzletpolitika miatt fennáll. A másodfokú bíróság az alperes fellebbezésében foglaltakra reflektálva az elsőfokú bíróságnak a fenti kérdésben elfoglalt érvrendszerét további hivatkozásokkal kiegészítve, de tartalmát illetően azonos jogszabályi rendelkezésekre és jogi indokolásra utalással hagyta helyben. Következésképp az érvényesített jog és az érdemi védekezés által körülhatárolt jogvita érdemi eldöntése szempontjából jelentős kérdésekben maradéktalanul megegyezett az eljáró bíróságok álláspontja.

[31] Mindezek alapján a felülvizsgálat Pp. 408. § (2) bekezdése szerinti kizártságára tekintettel a Pp. 409. § (1) bekezdése alapján szükség volt az engedélyezési kérelem előterjesztésére.

[32] A kérelemhez kötöttség perjogi szabályából [Pp. 2. § (2) bekezdés] következően – miként azt a felülvizsgálat engedélyezésével összefüggésben a felülvizsgálat engedélyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2021. (VII. 12.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 6. pontjához fűzött indokolás is tartalmazza – a Kúria a felülvizsgálatot kizárólag a fél által megjelölt okból engedélyezheti. Erre figyelemmel az alperes által előterjesztett felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet kizárólag abból a szempontból vizsgálta, hogy az abban előadottakra figyelemmel a jogszabálysértés vizsgálata a joggyakorlat egységének biztosítása, a jogkérdés társadalmi jelentősége miatt indokolt-e, vagy a Kúria kérelemben hivatkozott közzétett határozataitól a jogkérdésben eltérés megállapítható-e a felülvizsgálattal támadott ítélet tekintetében.

[33] A jelen ügyben a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben előadottak alapján a Pp. 409. § (2) bekezdés a), b) pontjában és (3) bekezdésében foglalt követelmények sem teljesültek az alábbiak szerint.

[34] A Kúria a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjának első fordulatában szabályozott engedélyezési okkal kapcsolatban a PK véleményben úgy foglalt állást, hogy a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében előterjesztett kérelem egyik feltétele, hogy a jogerős ítélet által felvetett elvi jelentőségű jogkérdéssel kapcsolatban a Kúria jogegységi határozatban vagy az általa a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett eseti határozatban még nem foglalt állást, feltéve, hogy a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdés vonatkozásában a bírói gyakorlat nem egységes, vagy az eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn. Ha a fél erre az engedélyezési okra hivatkozik, az engedélyezés alapjául szolgáló eltérő bírói döntéseket az engedélyezés iránti kérelmében egyértelműen azonosítható módon – legalább a határozatot hozó bíróság nevének és a határozat számának feltüntetésével – meg kell jelölnie, azzal, hogy kizárólag másodfokon jogerőre emelkedett, vagy legfelsőbb bírósági döntésekre hivatkozhat.

[35] Az alperes felülvizsgálati kérelmében nem hivatkozott eltérő bírói döntésekre, nem is jelölt meg ebben a körben a bírói gyakorlat egységének a hiányát alátámasztó, ellentétes tartalmú jogerős, illetve kúriai határozatokat. Ellenkezőleg, kifejezetten azt állította, hogy a felvetett jogkérdésben a bírói gyakorlat kialakult és egységes, amely hivatkozás önmagában kizárja az állított engedélyezési ok ismertetett feltételeinek a fennállását. Az alperes ezen engedélyezési ok körében is valójában a jogerős ítélet hivatkozott határozatoktól való eltérést állított, ami viszont a Pp. 409. § (3) bekezdése szerinti engedélyezési okra tartozó kérdés. Így az e körben hivatkozottak alapján a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pont első fordulatának követelményei nem teljesülhettek.

[36] A 409. § (2) bekezdés b) pontjának második fordulatára alapított engedélyezési okkal kapcsolatban a Kúria mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem – bármely okra alapítják is azt – fogalmilag szoros kapcsolatban kell, hogy álljon a jogerős ítélettel és a felülvizsgálati kérelemmel. A felülvizsgálati kérelemben a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát kell bemutatni, a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben pedig azt, hogy a felülvizsgálati kérelemben is állított és hivatkozott jogszabálysértések – amelyeket kötelezően a felülvizsgálati kérelemben is elő kell adni – vonatkozásában a felülvizsgálat engedélyezésének a feltételei fennállnak. Vagyis azoknak a jogkérdéseknek a vonatkozásában, amelyekkel kapcsolatban a felülvizsgálati kérelemben a jogszabálysértést állítják, a joggyakorlat egységének biztosítása vagy továbbfejlesztése szükséges, vagy a jogkérdés különleges súlya vagy társadalmi jelentősége áll fenn, vagy az adott jogkérdésben eltértek a Kúria közzétett határozatától. Mindezekből pedig az következik, hogy a felülvizsgálati kérelemben meg nem jelölt, ott nem is hivatkozott jogszabálysértés kapcsán nem értelmezhető a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem, ezért értelemszerűen az engedélyezésre sem kerülhet sor.

[37] Az alperes a felülvizsgálat engedélyezési kérelmének e pontjában felsorolt jogszabálysértésekre, azok megjelölt ténybeli és jogi alapjaira a felülvizsgálati kérelmében egyáltalán nem hivatkozott, e vonatkozásban ott jogszabálysértést nem állított, ami önmagában kizárta a felülvizsgálat ez okból történő engedélyezését.

[38] Mindemellett a Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontjának második fordulata szerint a Kúria akkor engedélyezi a felülvizsgálatot, ha a fél által állított jogszabálysértés vizsgálata a felvetett jogkérdés társadalmi jelentősége miatt indokolt. Társadalmi jelentősége van az olyan jogkérdéseknek, amelyek a társadalom széles körét közvetlenül vagy közvetett módon érintik, például úgy, hogy a vizsgált jogsértő gyakorlat fenntartása másokat is a jogsértő gyakorlat folytatására ösztönözhet. A jogkérdés megjelölése mellett az is elengedhetetlen a felülvizsgálat ezen okból történő engedélyezéséhez, hogy túlmutasson az egyedi ügy keretein.

[39] Az alperes ezen engedélyezési okkal kapcsolatban azonban kizárólag a vonatkozó jogkérdést jelölte meg, de egyáltalán nem mutatta be az előzőeknek megfelelő tartalommal, hogy a jogkérdés miért és milyen módon érinthetné a társadalom széles körét, így nem hivatkozott arra sem, hogy az általa felvetett jogkérdés a jelen eljárás tárgyát képező egyedi ügyön miért mutat túl. A perbeli esetben az ebben a körben hivatkozott jogkérdés, és az annak alapjául szolgáló tényállás nemhogy általános vagy gyakran előforduló eset, hanem kifejezetten unikális. Ebből következően annak kizárólag a peres felekre nézve van jelentősége, nem érintik, nem érinthetik sem közvetlen sem pedig közvetett módon a jogalanyok széles körét, vagyis annak nincs olyan társadalmi jelentősége, ami az engedélyezést indokolhatná. Az adott tényállás sajátosságaiból következően egyáltalán a hivatkozott jogkérdés felmerülése is, ami fogalmilag zárja ki, hogy túlmutasson az egyedi ügy keretein.

[40] A Pp. 409. § (3) bekezdése alapján a Kúria engedélyezi a felülvizsgálatot, ha az ítélet a Kúria hivatkozott közzétett határozatától eltér. Amennyiben a fél a kérelmét erre alapítja, akkor a Pp. 410. § (2) bekezdés c) pont *cd)* alpontja szerint a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben meg kell jelölni a Kúria közzétett határozatát és annak azt a részét, amelytől a fél álláspontja szerint a felülvizsgálattal támadott ítéleti rendelkezés jogkérdésben eltér. E feltételeknek nem tesz eleget, ha a fél csak azt állítja, hogy a jogerős ítélet „szembemegy” az egységes gyakorlattal, vagy az általa hivatkozott határozatban kifejtettektől „eltérő jogértelmezésen alapul”.

[41] Ehhez kapcsolódóan, amint arra a Kúria számos eseti határozatában (például: Kúria Pfv.V.20.633/2021/2, Gfv.VI.30.447/2021/2.) rámutatott, a Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított engedélyezési kérelemben értelemszerűen meg kell jelölni, be kell mutatni azt a jogkérdést is, amelynek tekintetében a közzétett kúriai határozat és a támadott határozat jogértelmezése eltérő. Ez utóbbi körben a félnek nem elegendő csupán hivatkozni arra, hogy az egyik határozat „általában” eltért másiktól, az engedélyezés iránti kérelem érdemi vizsgálatához és elbírálásához az is szükséges, hogy az előterjesztő megjelölje, miben látja az eltérést. Az eltérés megjelölésének konkrétan kell lennie, pontos jogértelmezésre vonatkozó álláspontnak kell ütköznie pontos jogértelmezésre vonatkozó állásponttal. Be kell tehát mutatni azt a lényegi háttértényállást, azaz a szükséges ügyazonosságot, amely az összehasonlítás alapfeltétele. Ki kell munkálni, hogy a támadott határozat konkrétan melyik jogszabályi rendelkezésre vonatkozó mely jogértelmezést hol nem tartotta be, hol tért el a támadott határozat jogkérdésben a Kúria közzétett jogértelmezésétől. Fel kell tárnunk tehát az ügyek összehasonlítható tényállását, az ügyben felmerült jogkérdést, az alkalmazandó jogot; egy konkrét jogszabály konkrét határozatban való értelmezését kell összevetni egy hasonló helyzetben történt más értelmezéssel. Mindezek értelmében a törvényi elvárás nem egy bármilyen tartalmú közzétett kúriai határozat megjelölését jelenti, hanem az állított jogkérdésben eltérés konkrét ismertetését igényli. Nem elégséges megjelölni az eltérés

alapjául hivatkozott határozatokat, az engedélyezés iránti kérelmet adekvát indokolással is el kell látni, részletesen ki kell fejteni, hogy a fél miben látja az eltérést.

[42] A fent rögzítettekhez képest az alperes felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelme nélkülözi az érintett jogkérdés megjelölését, az ügyazonosság, illetve az eltérés konkrét bemutatását, az alperes alapvetően azt részletezte, hogy az eljáró bíróságok határozatai álláspontja szerint miért jogszabálysértők. Ezzel összefüggésben a Kúria rámutat arra is, hogy a jogerős ítélettel szemben állított jogszabálysértés megjelölése nem azonos az engedélyezést megalapozó jogkérdés, valamint az eltérés bemutatásával. A felülvizsgálat engedélyezését kérő félnek az általa állított jogszabálysértésből kiindulva kell megjelölnie azt a jogkérdést, amelyre a kérelmét alapítja (Kúria Pfv.V.20.051/2022/6., Pfv.V.20.494/2022/3., Pfv.V.20.556/2022/2.). Az alperes által előadottak alapján a Kúria nem tudta megállapítani az ügyazonosságot, így a jogkérdésben való eltérést sem tudta érdemben vizsgálni, ezért a jelen esetben a mérlegelést nem tűrő engedélyezési ok sem volt megállapítható.

[43] Mindezekhez képest a Kúria csak annak megállapítására szorítkozik, hogy a jogerős ítélet nem tett olyan megállapítást, hogy az alperest „az adós megmentésének vagy gazdálkodásának nyereségessé tételének kötelezettsége terhelte volna”, és az alperes felelősségét sem arra alapította, hogy „az adóst nem eredményesen működtette”.

[44] A Kúria hangsúlyozza, hogy a felülvizsgálat engedélyezése nem pusztán annak a lehetőségét teremtheti meg a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél számára, hogy az egyedi ügyben sérelmezett esetlegesen téves ítéleti döntés érdemben vizsgálható, és ezáltal a jogsérelem orvosolható legyen. Az engedélyezés lehetőségével – a Pp.-ben részletesen szabályozott esetek fennálltakor – a felvetett jogkérdésekben történő egységes jogértelmezés, ezáltal a kiszámítható, egységes ítélkezés, ezen keresztül pedig a jogbiztonság biztosítása a jogintézmény célja azokban az ügyekben, amelyek a Pp. hatályos rendelkezései miatt a felülvizsgálat kizártsága folytán egyébként nem juthatnak el a Kúria elé, így ezen ügyek tekintetében nem tudna érvényesülni a Kúriának a Magyarország Alaptörvénye 25. cikk (3) bekezdésében meghatározott jogegységesítő funkciója. Erre tekintettel a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben nem elegendő a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát bemutatni, azt kell előadni, hogy a felülvizsgálati kérelemben megjelölt, ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálatát a Pp. 409. § (2)-(3) bekezdésében megjelölt ok/okok miatt indokolják. A Kúria az engedélyezési kérelem elbírálása során az egyedi ügyben hozott bírósági határozat jogszerűségét ugyanis nem vizsgálja. Kizárólag az engedélyezést követő felülvizsgálati eljárás tárgyát képezi az, hogy a jogerős határozat valóban sérti-e a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályi rendelkezéseket (Kúria Gfv.V.30.427/2023/2., Pfv.V21.343/2022/2.). Az alperes kérelme e körben a fentiek alapján e követelménynek nem felelt meg, így az emiatt a felülvizsgálat sem volt engedélyezhető.

[45] Megjegyzi a Kúria azt is, hogy a perben eljáró bíróságok alapvetően a bizonyítékok mérlegelése útján jutottak arra a következtetésre, hogy az alperes hátrányos üzletpolitikát folytatott, és emiatt állapították meg a felelősségét. A bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés, a bizonyítás adatainak újabb egybevetése és értékelése, azaz annak eldöntése, hogy az eljáró bíróság a mérlegelés körébe vont adatok és bizonyítékok megállapítása és azok egybevetése során nem jutott-e nyilvánvalóan helytelen és okszerűtlen következtetésre, már a felülvizsgálat engedélyezése iránti eljárási szakasz kereteit meghaladó, azon túlmutató, a felülvizsgálati kérelem érdemi vizsgálatát jelentő jogkérdés. A bizonyítékértékelés keretében

megítélhető kérdés nem a felülvizsgálat engedélyezése, hanem az érdemi felülvizsgálat körében lenne vizsgálható (Kúria Pfv.V.20.750/2023/2., Gfv.V.30.536/2022/2.).

[46] A Kúria a kifejtettekre tekintettel, a Pp. 411. § (1) és (2) bekezdése alapján a felülvizsgálatot megtagadta.

[47] A végzés elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés *d)* pontja zárja ki.

A döntés elvi tartalma

[48] Felülvizsgálat megtagadása az engedélyezéshez szükséges feltételek hiánya miatt.

Alkalmazott jogszabályok

[49] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 411. § (1) és (2) bekezdés.

Budapest, 2024. március 19.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Bajnok István s.k. előadó bíró, Dr. Gáspár Mónika s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelül: